

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brășov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duka Nachf.
Max. Augenthaler & Emrich Lasner,
Hofnrich Schalk. Rudolf Mosse,
A. Oppelka Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroy & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 3 a o
serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în mărare dî.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brășov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 123.

Brășov, Sâmbătă 5 (17) Iunie.

1899.

Punctul al II-lea.

Revenind asupra votului Con- gresului național bisericesc în afa- cerea întregirii dela stat a venite- lor preoțesci, „Telegraful Român“ în numărul său de Marți afirmă, că toate diarele, cari s'au ocupat cu votul Congresului, au ignorat o parte esențială a concului luat de el, au aprepțiat adecă numai punct. I privitor la admiterea primirei cuo- tei de întregire dela stat, dér de în- semnătatea punct. II nu s'au ocupat.

Acest punct II indică în câ- te-va cuvinte, că hotărîrea Consisto- riului metropolitan privitoare la *regu- larea dotațiunei clerului din mijloce pro- prii ale noastre*, Congresul o aprobă.

Descoperirea, că diarele noastre ar fi „ignorat“ acesta parte esen- țială a hotărîrilor, s'a făcut — chiar de ar fi justă, ceea-ce însă nu ad- mitem și nu putem admite — cam târziu din partea „Telegr. Rom.“, întru cât adecă până Marți însu-și „Teleg. Rom.“ nu s'a ocupat de în- semnătatea amintitului punct II. Ba înainte cu patru-spre deuce zile, când a vorbit mai întâiu despre vo- tul Congresului, n'a făcut măcar nici pe departe amintire despre acest însemnat punct, dér a desfășurat nisce idei optimiste față cu cestiu- nea aplicării art. de lege XIV. 1898, care pe noi ni-au făcut să dicem, că „din concul Congresului național bisericesc deducem mai mult ten- dința de a-se strecura printre încur- căturile și greutățile momentului, pentru a-se reculege mai târziu, decât de a-se încrede bunăvoinei stă- pânirii“.

Noi prin cuvântul *reculegere* n'am înțeles nici decum ceea-ce a înțeles atunci „Telegr. Rom.“, că dacă gu- vernul va veni cu alte condițiuni cnerose și vătămătoare, biserica nu va primi ajutorul, ci va reclama „la locurile cele mai înalte“ în contra aplicării asupra legii. Noi am înțeles *reculegere* așa, că biserica și credincioșii ei fi din capul locu- lui să nu conteze la bunăvoinea gu-

vernului, ci fără cea mai mică amă- nare să caute toate mijlocele posi- bile, ca să iese din încurcătura, ceea- ce însă numai prin propriile forțe și sacrificii va fi cu puțință. Am mai adaus atunci, că Congresul, cedând unei situațiuni strimtorate, n'a renun- țat și n'a putut să renunțe la vali- ditarea drepturilor sale autonome în viitor pe totă linia.

Va admite deci „Tel. Rom.“, că acesta nu însemneză o ignorare a punctului II din concul Cong- resului. Dér din nenorocire acest punct, care vorbește de crearea mij- lócelor prin propriile noastre forțe, ca să se facă independentă biserica și organele ei de ori-ce ingerințe străine, n'a figurat, cum trebuia și era neapărat de lipsă, ca punct an- tăiu și capital, și fiind formulat prea pe scurt și pus în rëndul al doilea, ér „Tel. Rom.“ publicându-l cu litere mici — pe când punctul I, cel cu admiterea primirei cuotei de între- gire, l'a publicat cu litere gróse — nu-i mirare, decât pentru moment n'a fost pus în fruntea discuțiunilor.

Cu atât mai bine trebuie să ne pară, că „Tel. Rom.“ află de lipsă a reveni acum asupra acestui punct II dîcînd, că „nu este permis să ré- mână literă mórta, acela să fiă *re- gula*, ér punctul prim numai excep- ționea“.

Acest limbagiu ne place mai bine, decât acela ce-l purta „Tel. Rom.“ acum 14 zile. Am fi dorit numai, ca și de rëndul acesta „Tel. Rom.“ să fi desvoltat cel puțin atâtă optimism, cât a desfășurat atunci față cu punctul I. Vedem însă cu părere de réu din tenorul articolului său de Marți, că nu prea pare a-se încrede în puterea de sacrificiu a preoției și a credincioșilor, ba față cu proto- popii, cari la Congres au respins aju- torul de stat și au cerut acțiune energică pentru realizarea punctului II, exprimă implicît óre-cari îndoeli, că lucrarea lor în viitor va corés- punde pe deplin „cuvântărilor lau- date de diaristică“.

Suntem de părere, că protopopii

dela Congres au cumpănit cu de- plină seriositate pasul, care i-au în- demnăt a-se opune primirei ajutoru- lui de stat. Faptele vor vorbi. Dér credem a nu fi de prisos a reaminti „Telegraful Român“, că nu numai preoții și protopresbiterii au cuvên- tul grav în acesta mare cestiune de viață, că peste ei mai sunt archie- reii și cu consistoriile și de aici tre- buie să li-se dea direcțiunea, de aici trebuie să le vină mai întâiu încura- giarea și să fiă însufleții pentru gréua luptă, ce trebuie s'o porțe pen- tru independența lor și a bisericei de ingerințele și ispitele străine.

Reconstruirea cabinetului Szell.

„Magyarország“ dá ca pozitivă scirea, că cabinetul Szell se va reconstrui, îndată după-ce se vor desbata în cameră proiectele pactului. Se dice anume, că mi- nistrul de finanțe Lukacs se va retrage, ér portofoliul de interne il va da Szell unui politician distins, care să fiă capabil a păđi spiritul de guvernare inaugurat de actualul ministru-președinte.

„Agitațiunea“? Șovinistii dela pressa maghiară se fac pară și foc, că în sinul clerului român unit mișcarea în contra aju- torului de stat nu vré să înceteze. Ii arde dorul de-a vedé preoției nostră supunên- du-se orbesce și primind orbesce arginții dușmanilor bisericei. În numărul său dela 15 I. c. „Budapesti Hirlap“ face pressei ro- mâne onórea de a-i imputa, că vré să in- troducá „agitațiunea“ între murei bisericei și cá cu „intervertiri“ și „minciuni“ ține „să zăpăcescă preoțimea rurală neorientată“. Invinuirea acesta pe cât de stupidă, pe atât de réutációasă, ar fi singură motiv su- ficient, de-a deschide ochii acelor preoți din clerul nostru rural, cari neținînd semă de situațiunea gravă și critică, în care se află biserica, desprețues glasul celor bunți și cu durere de inimă de sórtea ei și pen- tru câți-va amăriți de taleri ungueresci sunt gata a cădé în genunchi, a-se umili și a primi mila străinului în paguba intereselor adevărate bisericesci și naționale. Invinuirea fóiei șoviniste o respingem cu dispreț și cerem dela preoțimea nostră să nu se lase

amăgită de sunetul ispititor al monedelor scilpicioase, cu cari guvernul vré să cum- pere conștiința, independența și libertatea ei și a bisericei.

Alegerile în România. S'au ter- minat și alegerile pentru Senat. În colegiul II de Senat rezultatul a fost următorul: 43 conservatori, 3 junimiști, 1 liberal, 2 drapelisti și 1 balotagiu. Erí a fost alege- rea celor 2 Senatori ai universităților din Bucuresci și Iași. Resultatul nu l cunoșcem încă, dér precum se asigură, era apróse ne- îndoios, că vor fi aleși d-nii Maiorescu și Missir, ambii junimiști. Resultatul general al alegerilor pentru colegiile I și II de Senat va fi dér următorul: conservatori 86, junimiști 8 plus cei doi aleși ai universită- ților, în total 10, liberali 5, drapelisti 3, balotagii 8. — Până acum dér minoritatea compusă din liberali, drapelisti și junimiști este 20 de membri, decât la cele 8 balotagii nu vor reuși încă câți-va opoziționali.

De o majoritate cu mult mai mare va dispune partidul conservator în Cameră, unde rezultatul general se presentă astfel: 157 conservatori, 14 constituționali (juni- miști, 4 liberali sturdziști, 2 liberali drape- liști și 7 balotagii.

Din Bucovina. Despre conferența clubului român dietal, care s'a ținut Luni d. a. în localitățile palatului țerii, „Patria“ scrie, că au luat parte la ea reprezentanții Românilor bucovineni din parlamentul din Viena și reprezentanții din dieta Bucovi- nei. La discuțiune au luat parte mai ales d-nii: Volcinschi, br. Eud. Hormuzachi, Lu- pul, Dr. Flondor, Dr. Popovici și br. Mus- tatza. Aici s'a hotărît — după cum am semnalat și erí — arangiarea unui meeting poporal în Cernaúți spre a protesta în con- tra persecuțiunilor puse la cale contra „Pa- trieii“.

— „Patria“ érăși confiscată. Numérul de Miercuri 2 (14) Iunie al „Patriei“ a fost érăși confiscat, de astă dată al 7-lea număr dintre 8 numeri consecutivi. Confiscat a fost un articol intitulat „Dela frați la frați“, 3 colóne din foisóră și un articol pe pag. 2 intitulat „Din districte“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Istoria oviculturei.

(Urmare).

Contingentul de oi actual al Spaniei se evaluează la 16 milioane de capete, dela cari se obține circa 20 mill. kilogr. de lână șlălată, din care se exportează la 9—10 mil. kilogr. pe an.

Până pe la mijlocul secol. XVIII, oile merinóse ale Spaniei erau ca și necu- noscute în Europa, căci exportul lor era oprit sub grele amende și pedepse, pentru ca Spania să rămână singură producătoare de lână fină. Pentru prima-órá au fost in- troduce oile merinóse în Anglia în secol. al XIV, sub Eduard al III, în schimb pentru oi de rasa Cotswold, care încă ar fi con- tribuit în cât-va la ameliorarea lor, însă fără rezultate védite. Pentru a doua-órá s'au exportat mai sistematic la 1723 în Svedia, căreia îi succedă pe-o scară in-

tină Germania cu diferitele ei state și provincii.

În Prusia au fost introduse de Fri- deric cel mare, care importă la 1748 și 1753 atât berbeci, cât și oi fétătoare, și le împărți pe la proprietarii particulari. La 1755 cumpără din nou 100 berbeci de pră- silă și 2000 de oi originale din Spania, pe cari érăși le împărți pe la proprietari.

În Sacsania fură introduse pentru prima órá oile merinóse din Spania la anul 1765, ca un dar al regelui Carol al III-lea cătră principele electoral al Sacsaniei, și anume 92 de berbeci și 123 oi fétătoare, care fură stabilite mai întâiu în Stolpen, ér mai târziu permutate în Lohmen.

Un al doilea transport de 100 ber- beci și 176 oi fétătoare veniră din Spania în Sacsania la anul 1778, care fură stabi- lite tot în Lohmen în oieria statului, ér progenitura lor împărțită pe la proprietari.

În Austria primul transport de oi mer- inóse se aduse sub imp. Maria Theresia la 1773, cu care se întemeiá prima oieria

model a statului dela Marcopail în Croația, cu oi originale de Padova și de Spania. La 1784, sub imp. Iosif al II, și la 1802 sub Francisc I, urméză alte transporturi noué de oi merinóse direct din Spania, cu care se întemeiáră apoi oierile statului de la Mannersdorf în Moravia, și cea dela Holici în com. Trencin în Ungaria de nord. Baronul Petrino le introduce pe moșiile sale din Bucovina și Basarabia, și întemeiá oierii mari, cari imprumutau berbeci de reproducțiá cu chirie. El avea 40,000 oi merinóse și turmele lui ar mai fi și ađi în ființă și originale din Spania. Parte din daruri, parte prin cumpărătoare de animale originale, fură întemeiate mai multe oierii model particular, cari exercitară în urmă o mare influință asupra oviculturii din Germania, între cari mai renumite sunt două, cea a bar. de Geislern în Hoschtitz în Moravia, și a principelui Lichnowsky în Grätz, mai în urmă mutată la Kuchelna în Silesia prusiană. Tot odată în 1784 imp. Iosif al doilea opri importul de stufe și

postavuri din afară, în scop de-a desvolta industria postavurilor în statele sale, și a crea și mai bun debușeu oviculturii merinóse.

În Francia Ludovic al XVI obținú mai întâiu, prin ambasadorul său din Spania, permisiunea de-a cumpăra și puté ex- porta un transport de oi merinóse. În anul 1786, cumpără deci 383 capete din cele mai bune turme călători, cu care întemeiá sub direcțiunea lui Tessier celebra oierie model a statului dela Rambouillet, căreia îi urmă mai târziu și cea dela Gevrolles ca filială. Imp. Napoleon I făcu și mai mult pentru ridicarea oviculturii în Fran- cia, căci pentru a generalisa cultura oilor merinóse în țără, la anul 1811 dete un edict prin care ordoná înființarea a 60 de stațiuni de berbeci merinoși publici, pentru cari puse la dispoziția guvernului suma de 600,000 franci și numi 4 inspectori cu câte 8000 lei lăfă și 4000 lei diurne de călăto- riă, ér în fiă-care departament câte un re- visor cu câte 2,400 franci lăfă și 1200

Compromisul austro-ungar.

În primul nostru de ieri, am schițat declarațiunile, ce le-a făcut ministrul președinte Szell în ședința de Miercuri a camerei ungare. În aceeași ședință ministrul președinte a depus pe biroul camerei proiectul de lege privitor la regularea afacerilor vamale și comerciale ale Ungariei.

Acest proiect de lege espune înainte de toate, că Ungaria are dreptul de a regula afacerile sale vamale și comerciale într'un mod cu totul independent, deore-ce nu s'a putut până acum încheia vre-un tratat vamal sau comercial cu Austria.

Basată pe acest drept, o dispozițiune independentă a legii propune, ca regimul comercial și vamal actual să rămână în vigoare față de Austria până la 31 Decembrie 1907, sub condiția de reciprocitate din partea Austriei.

În timpul acestui period, se vor pute încheia eventualmente convențiuni comerciale cu străinătatea, în numele ambelor state.

În sensul legii, guvernul unguresc va începe cel mai târziu la 1901 tratările cu Austria în vederea de a încheia un tratat comercial și vamal, precum și pentru a face să reiese *interesele Ungariei* în convențiunile, ce se vor încheia cu străinătatea.

La cas, când tratatul vamal și comercial nu s'ar încheia de aci până la 1903, convențiunile comerciale internaționale nu vor pute fi încheiate pe un termen, care trece peste 1907.

Tarifal vamal autonom va fi înlocuit, înainte de începutul tratărilor cu străinătatea, printr'un nou tarif vamal, care să garanteze în același grad *interesele Austriei și ale Ungariei*. Fiă-care din aceste două state are dreptul să oeră denunțarea tratatelor de comerț la expirarea lor. Tratatetele de comerț, care n'au dat de espi-rare, vor fi denunțate după cererea unuia dintre cele două state, pentru anul 1903.

Pressa guvernamentală maghiară, ba chiar și mare parte din pressa opozițională cântă pe toate tonurile imnuri de laudă și mărire d-lui Szell. Tote foile unguresci sunt unanime a constata, că ministrii unguresci s'au reintors dela Viena încoșși cu gloriola succesului complet, că Szell a făcut o pace cu Austria, prin care *interesele Ungariei* sunt deplin garantate. Proiectul, ce l'a prezentat ministrul președinte Szell — dice de pildă „*Bud. Hrlp*“ — nu se pôte excepționa. Din punct de vedere politic el însemnă o *victoriă*, „căci atacul concentrat al partidelor austriace, metehnele și agitațiunile pentru a subjuga drepturile de paritate ale Ungariei, au fost respinse“. — „*Pesti Napló*“, de asemenea organ guvernamental, este mult mai clar și mai franc. El dice între altele: „Când la rezultatul luptei a câștigat (Szell) aprobarea Coronei,

el a garantat un nespun de prețios rezultat pentru viitorul îndepărtat, a garantat aceea, că de aci înainte *nimeni nu mai pôte dice, că Corona ar împiedeca, că Ungaria se-și pôte validita voința sa legrlă în înțelesul se parațiunii economice...* Acum însa-și legea stabilește, când se între în ființă *separațiunea* în mod automatic... Coloman Szell merită recunoștință, că ni-a câștigat arma... cu care țera pôte fi capabilă a lupta cu înțelepciune“...

Sub titlul „*Vai de cei învinși!*“ „*Deutsche Zeitung*“ scrie următoarele:

„A mai tăinu ajutorul, nu ne mai ajută nimic. Ne mai pomenita rușine e evidentă. Gura însa-și a lui Szell confirmă monstruoșitatea. Poporațiunea Vieni, poporele Austriei încurând vor infunda acum gura impertinent de mincinosă a oficișelor lui Thun, cari mai cutéză să aiureze de succese prin cea mai nerușinată intervertire a faptelor, pentru ca prin seducerea celor neorientați să acopere cea mai rușinosă catastrofă.

A fost o singură grupă în Austria, despre care se presupunea, că e în interesul ei, ca compromisul să se încheie. Aceștia au fost industriașii. Chiar și aceștia au declarat, că nimenui din Austria, care ar fi fost aplicat să primescă din considerațiuni materiale compromisul lui Thun-Banffy, nu-i pôte rămân alt-ceva de făcut, decât să prefere o rupere totală vamală unui compromis, ca acesta. Și cu tote astea s'a întemplat încă și mai rău. Nu ni-se impune acum compromisul rușinos al lui Banffy, nu, ci al lui Szell-Kossuth. Astădi vorbesce destul de clar proiectul de lege din camera ungară a deputaților. Față de acest proiect nu mai încape nici o infrumșetare, și și mai puțin față de enunțațiunile din clubul liberal ale îngâmfatului triumfator. Cu ce îngâmfare nesuferită, cu ce aroganță conșciă de victoriă și prepotență s'a purtat astădi Maghiaria parlamentară! Da, sermană Austria, cel ce a suferit paguba, n'are să se mai îngrijescă de batjocură“.

Mai departe fôia națională germană dă câte-va bobirace oficișilor austriaci, cari se incercaseră să mulcomescă opiniunea publică asupra compromisului, apoi esclamă: „Cu ce sumești a bagatelizat Szell guvernul împărtesc austriac“, arătând, că Austria s'a plecat înainte dictatului Ungariei, că Thun a făcut și el propuneri, dér primite au fost numai propunerile lui Szell, trecându-se la ordinea țilei peste Austria.

„Deja faptul, că Austriei i-se anunță din Budapesta sôrtea ei, cât de grațios a fost ea împărtașită ca vasal al Ungariei în „compromis“, vorbesce cu limbă de foc, unde e dreptul și unde e puterea“.

Vorbind apoi de cuprinsul pactului, în care formula lui Szell a rămas în fond nealterată, ér propunerile lui Szell au rămas tote desconsiderate, întrébă, dacă această nu însemnă mai mult, decât subjuga-

rea economică a Austriei? „Nu s'a străplântat deja și punctul de gravitare al monarhiei la Buda? Și acum vine lucrul principal: Cu ce mândria a împărtașit Szell, că a stors dela Austria, ca viitoarele tratate comerciale internaționale să se termine la aceeași dată cu convenția comercială. Acesta era, ce pretindea în fond formula lui Szell. Austria — a, Austria, a trebuit să se plece. Bagatelă! Dér Germania, străinătatea? Ei, multămită cerului, globul unguresc este forțe mic. Deșertăciunea este forțe de aprôpe mărginită. Deja astădi avem înaintea noastră voci ale preseii germane, cari declară cu totul neadmisibil, ca de pildă Germania să prelungească tratatul comercial, ce se termină la 1903 pe timp de patru ani, séu ca să încheie un nou tratat numai pe durata de patru ani. Dacă uoi putem fi încă jucăria velticiei unguresci, în străinătate ea nu-și pôte întinde ghiarele. Aici ele li-se vor tăia, ceea ce le dorim din totă inima“.

„...Politica vamală și de tarif a Ungariei a cauzat industriei austriace o pagubă necalculabilă. Ea aprôpe a eschiso din țerile balcanice. (Amintim numai răsboiul vamal cu România, ce l'a purtat monarhia pentru câți-va negustori de porci ungruri). Acesta, cum a anunțat Szell, se va îngroșa și mai mult în viitor. Politica comercială a monarhiei are să fiă de aci înainte dominată exclusiv de *interesele ungare*. Nu e revoltătoare această intențiune, ce se dă pe față fără genă și credeți, că această nu va revolta pe cetățenul și țeratul german? Credeți, că poporul își va ține și de aci încolo pumnii în buzunar?”

„Ca să pună virf la tote — încheia „*D. Zeitung*“ — ministrul președinte unguresc a accentuat în fine, că a cerut consimțământul lui Kossuth pentru stipulațiunile sale, că deci avem un pact din grația lui Kossuth. Aprobarea însuflețită, ce i-s'a dat lui Szell din partea tuturor partidelor, îi dă să cunoșcă poporațiunii Austriei forțe lămurit, că ea a devenit victima politicii tâlhăresci de dincolo de Leitha. Leului mort măgarul îi dă o lovitură cu piciorul. Austria în urma încurcăturilor sale interio-re zace trântită la pământ, Ungaria și-a vârsat în acest așa numit compromis, séu mai bine d'is dictat, totă trufia, și-a implinit totă pofta ei nemăsurată de pradă, și de aci încolo ea o va exploata mai departe și mai fără înfrênare. Vai de cel învinș“.

Revistă externă.

Conferența de pace. „*Daily News*“ din Londra a publicat o vorbire, ce ar fi tinut-o la conferența de pace din Haaga delegatul german, profesorul Zorn în a treia comisiune, contra proiectului englez referitor la tribunalul permanent pentru arbitrii. Cercurile berlizeze dătătoare de ton au declarat momentan scirea lui „*D. News*“ drept o intervertire tendențioșă, al cărei ascuț și îndreptat în primul rând contra păreri împăratului Wilhelm în această cestiune și care a intenționat producerea unei scisiuni între Germania și Rusia. Profesorul Zorn, după părerea cercurilor germane, la nici un cas n'a putut face enunțațiunile ce i-se atribue cu privire la pozițiunea împăratului german, de vreme ce o ast-fel de întrebare nu cade în competența congresului dela Haaga și prin urmare nici n'ar pute fi adusă în discuțiune. Zorn fără îndoială a consimțit cu proiectul rusesc de a-se institui numai din cas în cas tribunalul pentru arbitrii, de vreme-ce Germania s'a esprima de repetite-ori în sensul acesta și în sensul acesta a și purces acum de curând prin instituirea unei supracomisiuni în Samoa. Un tribunal permanent însă pentru arbitrii nu pôte garanta o deplină imparțialitate în decisiuni, deja din simplul motiv, că membrii unui ast-fel de areopag în cestiuni de politică universală, cari s'ar supune arbitriului lor, nici când nu s'ar pôte desface de *interesele acelor state*, ce le representă. Acesta este punctul de vedere, ce l'a susținut Zorn, ér reproșuri i-ar pute face din pricina acesta numai aceea, cari ar fi bun bucuroși, ca conferența de pace să se trezescă cu vr'un fiasco.

In Franția încă nu s'a format noul ministeriu. Sunt o mulțime de candidaturi, însă până acum nici unul dintre bărbaii politici n'a luat sarcina de a forma cabinetul. Președintele Loubet a primit alaltăeri pe Poincarre, care însă i-a declarat repetit, că nu se simte chiămat a primi în actualele împrejurări postul de ministru președinte. La rugarea lui Loubet a promis totuși, că va încerca să formeze un cabinet. Poincarre s'a și pus în înțelegere cu mai mulți politiciani, ca să-și ia informațiuni.

SCIRILE ŢILEI.

— 4 (16) Iunie.

Din Arad li-se comunică foilor unguresci, că acolo se aşteptă, ca săptămâna această să sosescă actul de întărire a vicarului Goldiş ca episcop. Totodată li-se mai comunică, că îndată după sosirea actului de întărire, vicarul Goldiş va fi sfințit întru episcop, ér instalarea lui va fi la 29 Iunie în Arad.

Dela Academia Română. Aci Vineri, la ora 1 p. m. Academia Română va ține ședința publică. Se vor face următoarele lecturi: D-l Gr. G. Tocilescu despre „noul contribuțiun la istoria epocii lui Ștefan cel Mare și Vlad-Țepeș“, și D-l Dr. V. Babeș despre „basele științifice ale conferenței sanitare în contra ciumei“.

Maghiarisare. Furia maghiarisării dă înainte. Ea a cuprins acum și pe dascălii unguri din comitatul Timiș. Ș-au pus de gând căți-va dintre ei să pornescă o acțiune cu scop de-a maghiarisa numele tuturor învățătorilor din comitat, cari „sunt străine“. Unul dintre conducătorii mișcării, Carol Revay, a cerut prin inspectorul de școlă dela ministrul de culte Wlassics, ca să esopereze scutirea de taxe pentru acei învățători nemaghiari, cari vor să-și maghiarizeze numele, eventual să acopere cheltuelile din budgetul ministeriului. Ministrul Wlassics a rezolvat favorabil rugarea, și încurând inspectorul de școlă va trimite ministrului lista acelor învățători, cari vor să-și maghiarizeze numele.

Condamnați pentru colorile române. Din Brașov li-se comunică foilor din Pesta următoarelor: „Reuniunea bicicliștilor germani și a sfințit stégul în luna trecută și cu ocaziunea această s'au folosit și colorile României. Pentru această poliția a condamnat aci pe Victor Teutsch călfă de măsur, August Kypka grădinar și Henrik Lehmann litograf la câte două țile închisore și câte 10 fl. amendă“. — Mare bravură polițienescă!

„Secția ambulată“. „*Pol. Ért.*“ desminte scirea adusă de „*Tel. Rom*“, despre înlocuirea „secției naționalităților“ prin o așa numită „secția ambulată“ în fruntea căreia s'ar fi pus un individ, ce s'ar numi „*Buc. vineanu*“.

Programa concertului, cel va da poimăne, Duminecă séra, corul bisericei române din Brașov-Cetate sub conducerea d-lui profesor de muzică Timotei Popovici în onôrea Esclenței Sale Metropolitului Mețianu, este următoarea:

1. Musicescu G.: Al 2-lea Concert bis, cor mixt. 2. Mendelssohn B.: Capriccio brillante op. 22 executat la pian de d-na Mița N. Popovici, acompaniată de Orchestra orașenescă. 3. Verdi G.: Corul marinariilor din Othello, Act. II-lea. 4. Verdi G.: Aria cea mare a Violettei din Traviata, cântată de d-șora Onoria T. Popovici, acomp. de Orchestra orașenescă. 5. Mureșianu I.: Brumărelul, baladă populară, cor mixt cu sol.

După Concert urmăze jo. Prețul locurilor: Balcon fl. 1.50, Fautuul fl. 1.50, Parchet 1 fl. Galerie loc numeroșat 80 cr., Galerie stal 80 cr., Parter stal 60 cr., Studenți 40 cr. Începutul la 8 ore séra. Bilete se pot căpéta la librăria Hiemesch și séra la cassă.

„*Milbach* — Sebeș“. Țilele acestea reprezentanța opidului *Sebeșul-săsc* a hotărât asupra numelui, care vré să-l aibă

franci diurne, cari aveau să conducă și supravegheze lățirea culturai oilor merinoșe în Franția. În timpul revoluțiunii în răsboiul cu Spania, cădură jertfă de răsboi vestitele turme ale contelui Negretti și ale mânăstirei Escorial și Paullane din Spania, cari fură confiscate de generalii franceși, și aduse ca pradă de răsboi la Paris și vândute acolo, de unde ajunse din ele oi merinoșe în tote părțile și se imprăștiară.

În curând cultura oilor merinoșe luă aprôpe în tote țerile un avent ne mai pomenit, parte pentru a fi cultivate în rasă pură, parte pentru-ca să servescă la ameliorarea raselor indigene de țără, ér lâna lor fină numită *mișul de aur*, era o marfă forțe scumpă și tare căntată. Cât de căutate erau ele, se pôte vedea după prețurile fabuloșe, cu care se vindeau berbecii de prăsilă pe la cele oierii model, d. es. la 1821 s'a vândut la oeria dela Rambouillet în țilele de 26—27 Iunie 38 berbeci de prăsilă cu câte 14.770 franci exemplarul. În Ungaria la oieria statului dela Holief s'a vândut berbecii de prăsilă în 1806 cu 3641 floreni, în anul 1810 a cumpărat ge-

neralul Csekonics un berbec cu 16.250 fl., ér în 1811 contele Esterhazy C. a plătit pentru unul chiar 30.000 fl. v. v. La licitațiunile berbecilor merinoșii își dădea întâlnire elita societății, d. es. la cea din 1811 s'a găsit acolo elita aristocrației austriace, între care prințul Kaunitz D. în personă, prinții Lichtenstein, Trautmannsdorf și Salm, apoi vr'o 10 conți, mulțime de baroni cum și delegații archiducilor Ioan și Anton, și ai altor seniori. Seniorii bogăți ajunseseră să posedă în scurtă vreme turme de sute de mii de capete. Cu ce succes cultivau ei pe cele din urmă, se vede de acolo, că maza — 100 punți de lâna merinoșă fină — 50 kg. se plătea în 1803 cu 700—750 fl. v. v., circa 650—678 franci, ér lâna ordinară se plătea numai cu câte 125—150 floreni v. v.

Cultura oilor merinoșe ajunse în scurtă vreme un isvor de bogăție ne mai pomenit și luă un avânt mult superior celor din Spania, și în privința numărului și a fineții lânei.

(Va urma)

oraşul și pe viitor. La propunerea primarului Konrad, reprezentanța a hotărât, ca numele oficial al oraşului să fie și pe viitor Mulbach, etc.

Concert. Afăm, că cunoscutul și mult agreatul tenorist român, d-l George S. Vasiliu, va da pe la sfîrșitul săptămînei viitoare un concursul d-lui Ferdinand Domeier...

Bene Merenti. In „Monitorul Oficial“ de ieri au apărut decretele regale prin care se conferă medalia Bene-Merenti...

Sinuciderea profesorului Ștef. Mihăilescu. Ștefan Mihăilescu, cunoscutul și simpaticul profesor din București, și-a curmat alaltăieri sêra dîilele—scrie „Timpul“—

Têrgul moșilor in București, care s'a deschis înca de Duminecã, este foarte animat ca comerçiu și ca petreceri.

Esposiția internațională din Paris din 1900 se va deschide la începutul lui Aprilie a aceluia an.

sport etc. esoponții vor primi informațiuni la timpul sêu.

Môrta de două ori. Intr'o comună de lângă Bistrița s'a întemplat un curios caz de môrte. Murise o femeie bătrînă și membrii familiei o așezară deja în cosciug.

Un proces amuzant. Ađi la 4 Iunie v. se deschide Curtea cu jurați din Ilfov. Primul proces, ce se va judeca în ziua de 5 Iunie v., va fi foarte amuzant — dice „Constit.“

Misionari catolici la regele Siamului. Nu de mult regele Siamului Chulalongkorn a primit în audiență pe 15 misionari catolici...

Stabilimentul băilor de abur și de vană va fi închis în dîilele de Duminecã și luni, adecã în 6 (18) și 7 (19) Iunie n.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma A. MOLL, liferantul curçii c. și r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 își recomandã amatorilor de fotografie...

Ordinea examenelor

de maturitate și de clasă cu elevii școlii comerciale la finea anului școlar 1898—99.

Esamenul de maturitate se va ține în dîilele de 14 și 15 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central.

Esamenele de clasă se vor ține în sala de desen în dîilele următoare dela 7—12 ore a. m., cum urmêză:

Vineri in 18 Iunie v. Clasa I. comercială: 1. Religiuinea, V. Voina. 2. Româna, A. Bârseanu.

Sâmbătă, in 19 Iunie v. Clasa II. comercială: 1. Religiuinea, V. Voina. 2. Româna, A. Bârseanu.

Luni, in 21 Iunie v. Clasa I. comercială: 1. Fizică, A. Ciortea. 2. Germană, P. Ciorogariu.

Marți, in 22 Iunie v. Clasa II. comercială: 1. Maghiară, P. Ciorogariu. 2. Matematică, A. Ciortea.

Mercuri, in 23 Iunie v. Clasa I. comercială: 1. Maghiară, P. Ciorogariu. 2. Arit-

metică, I. C. Panțu. 3. Geografie, G. Vătășan.

Joi, in 24 Iunie v. Clasa II. comercială: 1. Economia, I. Socaciu. 2. Germană, P. Ciorogariu.

Duminecã in 27 Iunie v. vor participa la serviciul divin toți elevii cu profesorii și după aceea se va încheia în mod solemn anul școlar 1898—99...

La aceste esamene, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toți stima părinții elevilor...

Braşov, 1 Iunie v. 1899.

Direcțiunea.

O rugare.

Credincioșii gr. or. români din parochiile Braşov-Cetate, Scheiù, Braşovu-vechiù și Pe Tocile sunt rugați a se presenta Sâmbătă in 5 (17) Iunie la 7½ ore sêra...

Braşov, 4 (16) Iunie 1899.

Bartolomeiu Baiulescu.

Producțiuni și petreceri.

In Deva se va da o petrecere de vară Luni in 7 (19) Iunie a. c. (a doua dî de Rosalii) în grădina dela calea ferată din Deva.

In Seliște Reuniunea pompierilor voluntari va arangia o petrecere cu joc la 7 (19) Iunie 1899 (a doua dî de Rosalii, in „grădina pompierilor“).

In Bistrița Reuniunea română de cântări de acolo va da Duminecã in 18 Iunie 1899 (ziua de Rosalii) un concert împreunat cu reprezentațiune teatrală și joc...

Program: 1) Penș Curcanul, terțet, cor bărbătesc de I. Wiest. 2) Nevasta care iubesc, sextet, cor mixt de G. Musicescu. 3) Desperata, baladă de I. Grozescu...

După concert urmêză petrecere cu joc. Începutul precis la 8 ore sêra. Venitul curat este destinat în favorul fondului reuniunii.

Mulțămită publică.

Braşov, 2 (14) Iunie 1899.

Comitetul parochial român gr. or. din Cetatea Braşovului, în ședința sa din 24 Maiu a. c. a luat conclud de-a se aduce mulțămită publică on. d-n Andrei Buntoiu...

Pentru acêstă faptă adevêrat creștinescã, conform învățăturii bisericii nòstre: fericiți cei ce iubesc podoba casei tale, i-se aduce mulțămită publică.

Asemenea d-nei Ecaterina Rădulescu, care a dăruit douăzeci florini, se aduce mulțămită publică.

NB. Domnilor, cari au cerut Monografia parochiei, le arătăm, că se va împărți de Epitropiã în ziua sînțirii bisericii. Prețul ei este de 2 fl. în folosul bisericii.

Comitetul parochial român al bisericii sf. Adormiri.

Anunț literar.

Rog a 4 orã pe amicii și cunoscuții, cărora li-am espedat acum doi ani și trei luni lucrarea mea „Răspuns la cartea neagră“, ca dimpreună cu librăriile și tipografiile...

Braşov, 15 Iunie n. 1899.

Azentie Severu.

ULTIME SCIRI.

Paris, 15 Iunie. Este aprópe sigur, că Poincarré va forma noul ministeriu.

Brest, 15 Iunie. S'au luat tóte măsurile de precauțiune pe când va sosi Dreyfus aici. Din Paris vor merge la Rennes mulți detectivi, gendarmi și o companii de cavaleriã.

Constantinopol, 15 Iunie. Din isvor armenesc se anunță, că în vilaietul Billisz au fost măcelăriți cu ocazia turburărilor din urmă 800 de Armeni. Scirea nu e confirmată încă.

Washington, 15 Iunie. Intre Filipini și Americani a fost o luptă de-a lungul râului Zapote. Perderile Americanilor sunt 10 morți și mulți răniți.

Paris, 16 Iunie. Poincarré a fost însărcinat cu formarea noului cabinet.

Belgrad, 16 Iunie. Numêrose bande albaneze unindu-se cu 2000 soldați turci, au atacat granița sêrbescã la Jablonița. Lupta a durat tótã ziua, sunt mai mulți morți în ambele părți.

DIVERSE.

Sfinți ciudați. In statul Kentucky din America de nord este o sectã, ai cãrei credincioși se numesc pe sine „sfinți originali“. Ei n'au preot, serviciul divin și-l țin sub cerul liber...

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Mătăsurî Henneberg

dela 45 cr. până la fl. 14.65 cr. metru, veritabile numai dela facricele mele; negre, albe și colorate — țesătură, colóre și desenu cel mai modern. — Particularilor li-se trimite franco și liberate de vamă în casă.

— Mostre se trimit imediat la cerere. —

Fabricale de mătăsurî ale lui G. Henneberg (liferant al curții c. și r.) Zürich.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Iunie 1899.

Renta ung. de aur 4%	129.40
Renta de corone ung. 4%	96.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.10
Bonuri rural. ungare 4%	95.25
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	165.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.—
Renta de argint austr.	101.50
Renta de hârtie austr.	100.20
Renta de aur austr.	119.45
Losuri din 1860.	139.40
Acții de-ale Băncii austro-ungară	918.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	338.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	358.50
Napoleoniori	9.55
Mărci imperiale germane	58.92½
London vista	120.50
Paris vista	47.77½
Rente de corone austr. 4%	100.45
Note italiene	44.65

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Iunie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.48	Vënd.	9.50
Argint român. Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Napoleoniori. Cump.	9.53	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesi Cump.	126.75	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.70	Vënd.	58.90
Lire turcesci Cump.	10.73	Vënd.	10.80
Soris. fono. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Sz. 9086—1899.

PUBLICAȚIUNE.

Spre scopul predării lucrărilor și furnisării materialului pentru construcția șoselei Oradea mare-Cluș-Brașov între numerii km. 429 942—430.499 (dela cimiteriul ev. săsesc până la Sôre) preliminate cu 5337 fl. 88 cr., se va ține în 27 Iunie a. c. înainte de prânz la 10 ore la oficiul orașenesc economic o pertractare scripturistică de oferte.

Ofertele au să fiă provădate cu un timbru de 50 cr. Să fiă subscribe

de către oferent, în ofert are de a se aminti (în cifre și litere) scădemântul din suma preliminară, mai departe ofertul are să contină dechierațiunea oferentului, că condițiunile de oferte și acele contractuale 'i sunt cunoscute și că se supune lor necondiționat.

In fine ofertele, sigilate și provădate cu 5% din suma de spese preliminară, au de a se aşterne până la începutul pertractării de oferte amintitului oficiu economic.

Planurile, devisele, condițiunile de oferte și acele contractuale se află până în ziua pertractării de oferte la același oficiu spre examinare în decursul ôrelor de birou.

Brașov, în 7 Iunie 1899.

613,1—1. Magistratul orașenesc.

N. 742—1899.

PUBLICAȚIUNE

Din partea administrațiunei apeductului s'au făcut plânsori, cum-că organelor acestei administrații cu ocaziunea controlării hydrometrului li-se fac din partea partidelor cele mai mari greutăți. Adese-orî lipsesc cheile pivniței, grôpa în care se află hydrometrul adeseorî este în disordine, în pivnițe sunt grămădite materii periculoase pentru foc, încât nu se pôte umbra la hydrometru cu lumina, organele aceleleași administrațiunii sunt tractate în mod grobian, ba chiar se și împedecă de către partide în serviciul lor.

Spre acest scop se fac, în sensul §. 12 al statutului de apă, atenți toți proprietarii de case, respective chiriași, ca amintitelor organe să le permită trecere liberă la hydrometri, de ôrece în cas contrar magistratul orașenesc va fi necesitat, ca în toate acele case, în care se împedecă controlarea, până la delăturarea acestei pedeci să sisteze procurarea apei.

Brașov, 10 Maiu 1899.

613,1—1. Magistratul orașenesc.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădată cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioase la stomach și pântec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bube femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate l fl. v. a. Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătôrescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădată cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fôrte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de rēcělă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sâpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de sâpun pentru copii este provădată cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterca principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite să se ceră anmît preparatele provădate cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

VIN

alb și negru din anii 1895, 1896 și 1897

de Bucerdea, Cricău și Mesentea cu 30 fl. Hectolitru vin de masă, 40 fl.

vin de desert, 50 și 60 fl. specialitate. Tôte aceste prețuri pentru provinciali. Pentru Brașov cu 6½ cr. litra mai mult.

Brașov, pe Ramuri Nr. 10, la

Axentie Severu.

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii, Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratului public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce esistă de 16 ani cu cel mai bun renume și este mult mărită și din nou arangiată cu 10 mașini diferite.

Se efectueșc tôte lucrările ce cad în sfera legătoriei de cărți, dela cea mai simplă carte de școlă legată, până la cea mai fină legătură de lux în piele, catifea, mătase, pluș, pânză etc. esecutând cât se pôte de bine și de esact.

Avënd lucrători de tôte specia escelent pregătiți, această legătoria de cărți pôte se esecute inte și fôrte ieffin tot ce se pôte cugeta mai bun în aceste lucrări.

Lucrări de galanterii, passepartout, cartonage etc. în tôte esecutiunile posibile.

Despărțemânt deosebit pentru legarea cărților comerciale, protocôlelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,
legător de cărți,
Strada porții Nr. 22.

3-0

Strada porții Nr. 22.

Deschidere de Cofeteriă.

Am onôrea a aduce la cunoscînța Onor. public, că Sâmbătă în 17 Iunie a. c. voi deschide

COFETERIA

mea proprie în Têrgul Cailor nr. 32.

Imi voi da tôte silința, ca și până acum, a ofera on. public numai produse perfecte de Torte, Patiserii și Bombone, precum și Cafea și Licheruri escelente.

Jurnale politice și beletristice stau la dispoziția onor. public, pe care il rog a mă sprigini și în această nouă întreprindere.

Cu tôte stima:

G. Seidel.

2-2616.

A V I S !

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potă face și reînôri ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc la espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa lamurit și să arate și posta ultima.

Administraț. „Gaz. Trans.“

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul à 5 cr. se vinde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.